

Integriteitscode stichting HEST

Deze integriteitscode waarborgt de kwaliteit van zorg en de veiligheid van cliënten, vrijwilligers en de organisatie. Heb je vragen of zijn er onduidelijkheden? Neem dan contact op met de coördinator.

1. *Scholing*

- **Introductie en bijscholing:** Vrijwilligers volgen een tweedaagse introductiescholing, aangevuld met periodieke bijscholing van twee dagen eens per twee jaar.
- **Begeleiding:** Onervaren vrijwilligers worden begeleid door een ervaren collega totdat zij de basisscholing hebben voltooid. Uitzonderingen worden beoordeeld door de coördinator.
- **Maatwerk:** Scholing is in principe verplicht, maar maatwerk is mogelijk afhankelijk van de situatie van de vrijwilliger.

2. *Vertrouwelijkheid*

Alle cliëntinformatie is vertrouwelijk en wordt alleen gedeeld met de coördinator als dat functioneel is.

3. *Verpleegkundige handelingen ofwel voorbehouden handelingen*

Vrijwilligers van Stichting HEST voeren geen verpleegkundige handelingen uit. Deze taken zijn voorbehouden aan gediplomeerde verpleegkundigen, die volgens de wet zowel bevoegd als bekwaam moeten zijn. Vrijwilligers handelen binnen de volgende richtlijnen:

- **Taken van vrijwilligers:** Vrijwilligers vervangen de mantelzorger en vervullen taken die passend zijn binnen dat kader. Dit betekent dat zij geen voorbehouden handelingen uitvoeren. Met voorbehouden handelingen wordt bedoeld gespecialiseerde verpleegkundige handelingen.
- **Voorbeelden van voorbehouden handelingen zijn:** Handelingen zoals het inbrengen van een blaaskatheter, het toedienen van medicijnen via injectie of infuus, wondverzorging bij decubitus en stomazorg behoren tot verpleegkundige taken en zijn niet toegestaan voor vrijwilligers.
- **Uitzonderingen:**
 - Het ledigen van een katheterzak is toegestaan.
 - Medicijnen aanreiken mag uitsluitend als deze zijn klaargezet door de mantelzorger of de zorg, voorgeschreven zijn door een arts. De dosering mag niet worden overschreden. Het toedienen van zetabletten is toegestaan als de cliënt het toestaat en de vrijwilliger zich hiertoe bekwaam acht.
- **Bij twijfel:** Raadpleeg altijd de coördinator van HEST of de wijkverpleegkundige (bijvoorbeeld Buurtzorg of Icare).
- **Verschonen:** Bij complexe situaties, wanneer een cliënt zich bevuild heeft en deze verschoond moet worden, dan is het belangrijk dat alle handelingen op een voor de cliënt zo waardig mogelijke wijze kunnen verlopen. Als de vrijwilliger het idee heeft dat

het hem/haar zonder hulp niet lukt: vraag dan om hulp! Dit kan zijn: de nachtzorg (wijkverpleegkundige) of de mantelzorger. Zeker bij een zware cliënt: doe het niet alleen! **Waardige uitvoering:** Zorg voor een waardige uitvoering van alle taken en vraag om hulp als je het idee hebt dat je iets niet zelfstandig kunt uitvoeren.

4. *Vochtinname en vochtbeperking*

Als er een vochtbeperking is en dit is vastgelegd, dan mag je niets geven. Als er in dit geval alternatieven zijn dan wordt de formele zorg gevraagd dit te vermelden, zodat de vrijwilliger hiervan op de hoogte is. Overschrijd de door de arts voorgeschreven dosering niet.

- **Arts voorschrift:** Wat te doen als de cliënt dorst heeft en wil drinken, maar er sprake is van een door de arts voorgeschreven vochtbeperking (bijvoorbeeld: maximaal x-liter per 24 uur drinken)? Dat voorschrift is er niet voor niets. Meestal heeft het te maken met een zwak hart dat moeite heeft om het vocht door te pompen. Te veel drinken werkt dan averechts: het leidt tot benauwdheid. Overschrijd de door de arts voorgeschreven dosering daarom niet. Een goede oplossing is om met een vochtig doekje de mond te bevochtigen (swaps), de cliënt de mond te laten spoelen of hem/haar te laten zuigen op ijsblokjes.
- **Bewust Stoppen met Eten en Drinken (BSTED):** Een cliënt kan bewust kiezen om te stoppen met eten en drinken omdat het intreden van de dood door hem/haar gewenst wordt. Als deze cliënt aangeeft toch iets te willen drinken, dan wordt altijd overlegd met de mantelzorger of familie. Bij een cliënt die bewust gestopt is met eten en drinken wordt altijd met twee vrijwilligers gewaakt. Wees alert op verwarring bij de cliënt en stem af met professionele zorgverleners.
- **Geen voorschrift:** Als er geen vochtbeperking is voorgeschreven, mag de cliënt naar wens drinken. Bij twijfel raadpleeg de coördinator of medische professionals.

5. *Vrijwilligersdiensten en opvolging*

- **Opvolging:** Zorg altijd voor een duidelijke overdracht aan professionele zorg of mantelzorg. Bij twijfel over de continuïteit, neem contact op met de coördinator.
- **Nachtdiensten:** Vrijwilligers mogen na een nachtdienst besluiten naar huis te gaan, ook als de opvolging niet gegarandeerd is. De coördinator beslist in zulke gevallen over verdere stappen.
- **Gewetensbezwaren:** Vrijwilligers mogen aangeven dat zij een dienst niet willen verrichten als zij twijfels hebben over de continuïteit van zorg.

6. *Familielid tijdens nachtdienst*

- **Overname door een familielid:** Als een familielid de taken van de vrijwilliger wil overnemen, ontstaat een situatie waarin de vrijwilliger zich overbodig kan voelen. In dat geval kan de vrijwilliger:
 - Overleg plegen: Overleg met het betrokken familielid of deze de taken van de vrijwilliger volledig wil overnemen.
 - Aanwezigheid familielid: Vraag of het familielid de hele nacht aanwezig blijft.

- **Vertrek van de vrijwilliger:**

Als het familielid de taken overneemt en de hele nacht blijft, is het toegestaan dat de vrijwilliger naar huis gaat.

7. *Mobiliteit*

- **Hulpmiddelen:** Gebruik nooit een rollator om iemand zittend te vervoeren. Gebruik hiervoor een rolstoel of andere geschikte hulpmiddelen. Neem nooit risico's en schakel indien nodig de thuiszorg in.

8. *Het aannemen van cadeaus*

Vrijwilligers nemen geen persoonlijke cadeaus aan, maar kunnen om de cliënt of de familie plezier te doen wel een teken van dankbaarheid accepteren. Een algemene blijk van waardering, zoals een bos bloemen of een doosje chocolade, mogen worden geaccepteerd.

9. *Privédiensten en contacten*

Vrijwilligers mogen geen privédiensten aanbieden aan cliënten zonder medeweten van de coördinator. Informeer de coördinator als een cliënt contact zoekt na een waakdienst. Dit voorkomt ongewenste situaties en duidelijkheid over aansprakelijkheid.

Bijlage: toelichting integriteitscode Stichting HEST

1. *De scholing van de vrijwilliger*

Op dit moment krijgt de vrijwilliger in beginsel altijd een introductiescholing van ongeveer twee dagen. Deze wordt later gevolgd door periodieke bijscholing, eens per twee jaar twee dagen. Zolang de basisscholing niet heeft plaatsgevonden, gaat de vrijwilliger samen met een ervaren vrijwilliger waken. Afwijken van deze regel is slechts mogelijk ter beoordeling door de coördinator (bijv. bij een vrijwilliger die gecertificeerd verpleegkundige is). Hoewel de scholing in principe een verplicht karakter heeft, geldt met name voor de introductiescholing dat deze een groot tijdsbeslag op de vrijwilliger legt. Niet altijd is dat haalbaar. Hoe daar in een individueel geval mee wordt omgegaan, is afhankelijk van de reeds verworven vaardigheden van de vrijwilliger en wordt bepaald door de coördinator. Soms zal maatwerk mogelijk zijn.

2. *In hoeverre verrichten de vrijwilligers van HEST verpleegkundige handelingen?*

Voorkom dat vrijwilligers van HEST die zijn opgeleid tot verpleegkundige in de schoenen van de (wijk)verpleegkundige gaan staan.

Verpleegkundige handelingen zijn voorbehouden aan gediplomeerde verpleegkundigen. De wetgever stelt voorts als eis dat je niet alleen bevoegd, doch ook bekwaam dient te zijn. Alleen een opleiding is niet genoeg, je dient ook de benodigde vaardigheid te hebben. Kijk wat dit laatste betreft altijd kritisch naar jezelf: overschat jezelf niet. Verpleegkundige handelingen zijn bijvoorbeeld: blaaskatheter inbrengen, medicijnen toedienen (tablet, injectie, infuus, morfinepomp), bepaalde vormen van wondverzorging (decubitusplekken, wonden met hechtingen of drain), stoma verzorging etc.

De vrijwilligers van HEST zijn in meerderheid niet opgeleid tot verpleegkundige.

Ter wille van de uniformiteit verrichten de vrijwilligers van HEST in beginsel dus geen verpleegkundige handelingen. De vrijwilliger vervangt als het ware de mantelzorger. Zijn/haar taken zijn afgeleid van de werkzaamheden die ook de mantelzorger kan vervullen. Die taken zijn wezenlijk anders dan die van de (wijk)verpleegkundige.

Bij twijfel overleggen met coördinator HEST of met de (wijk)verpleegkundige (Buurtzorg, Icare etc.).

- Blaaskatheter inbrengen doen we niet.
- Urine laten aflopen door het ledigen van de katheterzak mag wel.
- Medicijnen geven/aanreiken mag uitsluitend als deze zijn voorgeschreven door een arts en de dosering niet wordt overschreden. Dit is in lijn met de taken van de mantelzorger. Eventuele medicatie moet in dit geval worden klaargezet met informatie om dit indien nodig te geven. Het is dan geen verpleegkundige handeling.
- Wij dienen geen zetpil toe.

5. Het aannemen van een vrijwilligersdienst als de opvolging de komende dag niet is geregeld.

Het uitgangspunt van Stichting HEST is dat HEST waar mogelijk hulp verleent die bij haar takenpakket past. De coördinator beoordeelt voor elke aanvraag afzonderlijk wat mogelijk en verantwoord is. In normale situaties dient er een overdracht te zijn aan de professionele zorg of de mantelzorger. Als de professionele zorg niet kan garanderen dat na een nacht waarin HEST zorg heeft verleend de daaropvolgende dag de zorg kan worden gecontinueerd, is dat voor HEST geen reden om van hulpverlening af te zien. Een vrijwilliger is na een nachtelijke zorgverlening volledig vrij om te besluiten naar huis te gaan. Als de overname van de zorg door de professionele zorgverlening op dat moment niet is gegarandeerd, wordt dit gemeld aan de coördinator. Deze kan dan besluiten om contact op te nemen met de professionele zorg. Het komt voor dat een vrijwilliger gewetensbezwaren heeft als hij/zij van tevoren weet dat de dag volgend op zijn eventuele nachtdienst de continuïteit van de zorg niet kan worden gegarandeerd. Betrokkene is dan volledig vrij om de coördinator van HEST te laten weten dat hij de betreffende nachtdienst niet wenst te verrichten.